

DIDZA' RUZEJNI'I BUNÁCH HEBREO

Dios bé'lenè' rè'u didza'
lu ru'è Zxi'nczè'

1 Zian lzu len zian ca benè' Dios, bé'lenè' xuz xtau'ru' didza' dza ni'tè lu rú'aque' bönni' glu'è didza' uláz queè'. ²Na'a, ga ruúdx xtudzè'è, dza ni zoaru' na'a, Dios bé'lenè' rè'u didza' lu ru'è Zxi'nczè'. Dios buzóè' Lè' quiè gaqui queè' Zxi'nè' yúgu'tè le naqui queè' Lè', ati' lu nè'è Zxi'nè' na', Dios benè' yödzlyú ni. ³Zxi'nè' na' naquè' ca tu le rgu'u yení' qui yöl-la' yení' queè' Dios, len ca naquè' Zxi'nè' ruluí' lahui gdu ca naquè' Dioscz. Runczè' ga nacua'tecz yúgu'tè, rugunè' dxin didza' ru'è len yöl-la' huac queè'. Cati' budx benè' le ruún rè'u dxi'a ca nac dul-la' nabága'ru', yajchö'è cuit lè'è yubél Dios, Nu rö' rna bè' xtsa'tèr.

Zxi'nè' Dios náctèrè' blau
ca yugu' gbaz la'y

⁴Zxi'nè' Dios náctèrè' blau ca yugu' gbaz la'y queè' Dios, le nactèr blau le lè', lè na' Dios glu'è Lè' le naquè' Zxi'nczè', ca laquè' gbaz la'y queè' na'. ⁵Dios gatga gudxè' tuè' gbaz la'y queè' ca na' gudxè' Zxi'nè', gnè':

Zxi'na' nacu',
Buzóa' Li' na'a.

Gatga bè'è didza' queè' tuè' gbaz la'y ca na' bè'è didza' queè' Zxi'nè', gnè':

Gaca' Xuzè',
Ati' Lè' gaquè' Zxi'na'.

⁶Lèzca' cni, cati' Dios buzóè' Bi'i queèczè' lu yödzlyú ni, gnè':

La'yíj ládxi'què' Lè' yúgu'tè
gbaz la'y queè' Dios.

⁷Ca nacquè' gbaz la'y queè', rna:

Lè' runè' ga nacquè' ca bö' reycj
gbaz la'y queè',

Ati' gbaz la'y tunquè' xchinè',
runè' ga nacquè' ca gui'.

⁸Na'a, ca nacczè' Zxi'nè', rnè':

Ga rö'u rna bè'u, gna bé'teczu',
Dios.

Tsahui' nac ca rna bè'u.

⁹Nadxi'inu' le nac tsahui', len clèg le cunác.

Qui lè ni na' Dios budödè' lu
na'u yöl-la' uná bè',

Len benè' ga ruzí'tèru' Li' xbey
yöl-la' uná bè'

Ca le tu'zí' xbey lza'u.

¹⁰Lèzca' cni rnè':

Li', Xan, cati' gzu lau, benu'
yödzlyú,

Len lu na'zu' buzú' luzxbá.

¹¹Huadód quegac, san Li', tsaz
gdi'u.

Yúgu'tè gtëbgac ca rtëb lari',
¹² Len ca lari' utubcu' lei, len
 utsa'cu' lei,
 San Li', gatga utsá' cuinu'
 Len gatga ggulu'.
¹³ Dios gatga gudxè' tuè' gbaz la'y
 queè' ca gudxè' Zxi'nè', gnè':
 Grò' cuit lè'a yubél
 Cati' gunra' ga luzechu zxibgac
 lau'
 Nup cuta'le'i Li' dxi'a.
¹⁴ Yúgu'tè gbaz la'y queè' Dios
 nacquè' bò' huen dxin queè' Dios,
 nasölè'è lequè' láclenè' nup ni
 nulagac.

Cutu ral-la' uca'nru' ca'z yöl-la' ruslá

2 Qui lè ni na', szxónitër ral-la'
 güi' ládxi'ru' le chbyóniru',
 cui gac chop ládxi'ru'. ² Guc bè' nac
 gdutè li didza' na', dza ni'tè bdxin
 lu na'què' gbaz la'y queè' Dios, ati'
 yúgu'tè nup guladód bè'i ca rna
 bè' didza' na' len cutu glun ca rna
 didza' na', Dios benè' lequè' xzguia'
 ca na' rajlóz le glunè'. ³ Lëzca' cni
 cutu ca' ularu' rè'u lu xzguia' na'
 chqui' uca'nru' ca'z yöl-la' ruslá
 ni, lè na' benè' lban qui zi'al
 Lëczè' Xanru', ati' nup gulayöni Lè'
 gululu'f'i rè'u nac gdutè li. ⁴ Lëzca'
 cni Dioscz benè' tsaxón lequè' lna'
 lau, le benè' le nacgac bè' len le
 tun ga rubániru', len yugu' yöl-la'
 huac zxön. Gdisiè' ca' quequè' yugu'
 le runödzjè' Dios Bö' La'y tsca
 gu'ncznè' Dios.

**Dios benè' ga böaquè' Jesús
 gdu ca nacru' rè'u**

⁵ Dios cutu budödè' lu na'què'
 gbaz la'y queè' yödzlyú zi'a za', lè
 na' rui'ru' didza' qui. ⁶ Na'a, ca nac

lè ni, nayúj lu guich la'y didza' bè'
 nu run lna' lau, rna:

Dios, rubántsquida' le rui'
 ládxi'cu' bunách.

Rubántsquida' le ráclenu' lequè'.

⁷ Yelati'z cuidi' ca yugu' gbaz la'y
 quiu' benu' lequè'.

Buzú' quequè' yöl-la' zxön len
 yöl-la' run ba la'n

Len budödu' lu na'què' yúgu'tè
 le benu' Li'.

⁸ Yúgu'tè budödu' lu na'què' quiè
 la'ná bé'inè' lei.

Nayúj lu guich la'y lè na', rna:
 “Budödu' lu na'què' yúgu'tè.” Cutu
 bi buca'nè' le cutu budödè' lu
 na'què', san ga rdxintè na'a dza,
 cutu rlé'iru' yu'u lu na'què' yúgu'tè.
⁹ Ráquibe'iru' bi guc queè' Jesús. Tu
 chi'z, Dios benè' ga böaquè' yelati'z
 cuidi' ca yugu' gbaz la'y queè',
 böaquè' bunách quiè gutiè', gzxaca'
 gdi'è Jesús lu yöl-la' gut uláz
 quegac yúgu'tè bunách, le buzá'
 ladxè'è queèru' cni Dios. Le benè'
 cni Jesús, Dios benè' ga rata' queè'
 yöl-la' yení' len yöl-la' run ba la'n.

¹⁰ Dios benè' yúgu'tè le rlé'iru'
 len runè' ga nacua'tecz. Dios benè'
 ca ral-la' gunè' cati' benè' ga nac
 bè' naquè' gdu Cristo ni'a qui le
 gzxaca' gdi'è. Cni benè' Dios queè'
 Cristo, Nu bdel-li' yöl-la' ruslá
 quiè gac gchè'è bunách zian yehua'
 yubá queè'. ¹¹ Ruúnè' dxi'a bunách
 quiè laqui quizi queè' Dios. Nup
 na' ruúnè' Cristo dxi'a, tuzè' naquè'
 Xuzquè' len Xuzczè'. Qui lè ni na',
 cutu ca' rutui'nè' Zxi'nè' Dios, rnè'
 nacquè' böchi' lzè'è. ¹² Ca nac lè ni
 nayúj lu guich la'y, rna:

Quíxjöi'da' böchi' lza'a ca nacu'
 Li', Dios.

Gatsj lahui'l bunách tu'dúb quiu',
Gul-la' quiu' yöl-la' ba.

¹³Lëzca' cni rnè':

Uzxöni ladxa'a-nè' Dios.

Ga yubl nayúj, rnè':

Gul-yutsca' neda' len yugu'
zxi'nè',

Nup na' Dios bennè' quia'.

¹⁴Qui læ ni na', le náquicnè' bëla'

len rön yugu' zxi'nè' na', læzca'
cni Cristo ben cuinè' ca nacquè',
böáquinè' bëla' len rön. Cni
benè' quiè guc gutiè' len cni guc
busnitiè' yöl-la' huac uná bè' qui
tu' xöhui', nu na' dè lu nè'i gdödi
bunách. ¹⁵Cni benè' Cristo quiè guc
busanè' yúgu'tè nup glac ca bönni'
nadá'ugac tsal ni nacuá' nabangac,
le gladxi yöl-la' gut. ¹⁶Nac bè' cutu
benè' cni quiè gáclenè' yugu' gbaz
la'y queè' Dios, san quiè güclenè'
yugu' zxi'n xsoè' Abraham. ¹⁷Qui læ
ni na', ben bayúdx böaquè' Cristo
gdu ca nacquè' böchi' lzè'è na',
quiè gaquè' lahuè' Dios tu bxuz
blau, runè' ca rnè' len ruhuechi'
ladxè'è bunách, lenca' quiè gunè'
le gun ga gata' lu në'è ugüè' dul-la'
nabága'gac bunách. ¹⁸Na'a, le
gzxaca' gdi'è Lëczè' Cristo, ati' gzxi'
bè' Lè' tu' xöhui', qui læ ni na' napè'
yöl-la' huac gáclenè' nup ni, rzi' bè'
lequè' tu' xöhui'.

Jesús náctèrè' blau ca Moisés

3 Qui læ ni na', böchi' lza'adau',
lbi'ili' na' nacli' quizi queè'
Dios le bulidzè' lbi'ili' Dios, gul-yú
dxi'a ca naquè' Jesucristo. Naquè'
gbaz nasölè'è Dios lenca' bxuz blau
qui le nazí' lu na'ru'. ²Jesús ni
runè' ca rna xtidzè'è Dios, Nu na'
buzóa Lè' xlatjè', ca na' benè' ca'

Moisés, benè' ca rna xtidzè'è Dios
laugac yúgu'tè bunách queè' Dios.
³Náctèrè' blau Jesús ca Moisés,
quiè gac queè' yöl-la' ba, ca na'
nacrè' blau bönni' naqui queè' tu
yu'u ca nac huen dxin zoè' lu yu'u
na'. ⁴Yúgu'tè yu'u, zoa nu ben lei,
san Dios naquè' Nu ben yúgu'tè le
rlé'iru'. ⁵Le nactè Moisés benè' ca
rna xtidzè'è Dios laugac bunách
queè' Dios, guquè' ca bönni' huen
dxin, len benè' lna' lau qui didza'
ral-la' gu'è Dios, ⁶san Cristo runè'
ca rna xtidzè'è Dios, len naquè'
Zxi'nczè', nacuá' lu në'è bunách
queè' Dios. Rè'u ni, nacru' bunách
na' queè' Dios chqui' gacru' tsutsu
ga gdxinr dza udx, gacru' tsutsu ca
rdíp ládxi'ru' lenca' ca rudzí jilenru'
lè na' runru' löz.

**Dè latj ga luzí' ládxi'gac
bunách queè' Dios**

⁷Qui læ ni na', nayúj lu guich ca
rnè' Dios Bö' La'y, rna:
Na'a, chqui' rýónili' didza' ru'è
Dios,
⁸Cutu gacli' zid lu icj ládxi'dau'li'
Ca na' glac nup ni' guladá'baga'
Dios
Cati' ni' gulazí' bè' Lè' lu latj
ca'z.
⁹Ni' gulazí' bè'è neda' xuz xtau'li'
Zal-la' gulalé'inè' le bena' gdu
ca choa' iz.
¹⁰Qui læ ni na' gleyda' bunách dza
ni'
Len gnia': "Ta'chíxitecnè' ca
ta'zá' ládxi'què'.
Cutu tè'nnè' la'nöznè' le rè'nda'
lunè'."
¹¹Qui læ ni na' gleyda' lequè' len
bena' tsutsu xtidza'a, gnia':

“Cutu la'yaziè' ga luzí' ládxi'què' tsaxón len neda'.”

¹²Gul-gún chi'i cuinli', böchi' lza'adau', cui gacli' curejlè' xöhui' nituli' lbi'ili', len cui usanli'-nè' Dios ban. ¹³Na'a, gul-zejni'li' tuli' yetuli' yúgu'tè dza, tsal ni nac dza ni zoaru' na'a, cui si' ye'i lbi'ili' le nac dul-la', len cui gacli' zid lu icj ládxi'dau'li' nituli' lbi'ili'.

¹⁴Yúgu'tèru' gunru' tsaxón Cristo chqui' gacru' tsutsu ga gdxinr dza udx, ca na' gzu lau rdip ládxi'ru'.

¹⁵Cni ral-la' gunru' tsal ni rna: Na'a, chqui' ryónili' chi'è Dios, Cutu gacli' zid lu icj ládxi'dau'li', Ca na' glac nup ni' guladá'baga' Dios.

¹⁶¿Nupx na' gulayöni xtidzè'è Dios len guladá'baga' Lè'? Glun cni yúgu'tè nup ni' bubijè' lequè' luyú Egipto Moisés. ¹⁷¿Nupx na' gleyñè' Dios gdu ca choa' iz? Glac nup ni' glun dul-la', ati' glat lu latj ca'z.

¹⁸¿Nupx ni' benè' tsutsu xtidzè'è Dios, gnè' cutu la'yaziè' ga luzí' ládxi'què' tsaxón len Lè'? Glac nup ni' cutu glun ca rna xtidzè'è Dios. ¹⁹Na'a, ráquibe'iru' cutu guc la'yaziè' le cutu gulayejlè'è Dios.

4 Na'a, tsal ni nagá'n queèru' le gzxi' lu në'è Dios quiè gac tsazru' latj queè' ga uzí' ládxi'ru', ral-la' gádxiru' qui nadxi unitli' latj tsazli' ni'. ²Byóniru' rè'u didza' dxi'a ca na' gulayönnè' lequè', san lequè' cutu guluzi'è xbey didza' na' gulayönnè', le cutu gulayejlè'è Dios cati' gulayönnè' lei. ³Rè'u ni réjlè'ru' Dios, ati' tsazru' latj queè' ga uzí' ládxi'ru'. Rac ca na' gnè' Dios:

Qui lè ni na' gleyda' lequè'
Len bena' tsutsu xtidza'a, gnia':

Cutu la'yaziè' ga luzí' ládxi'què' tsaxón len neda'.

Dè latj tsazru' ga uzí' ládxi'lenru'-nè' Dios, zal-la' budx benè' xchinè' dza ni'tè Dios cati' ni' benè' yödzyú ni len chruzí' ladxè'è. ⁴Nayúj lu guich la'y ga rui' didza' ca nac qui dza bugádx, rna: “Buzí' ladxè'è Dios dza bugádx yugu' lu dxin benè'.” ⁵Ga yubl rna: “Cutu la'yaziè' ga luzí' ládxi'què' tsaxón len neda'.” ⁶Nup ni', zi'al gulayöni didza' dxi'a, cutu gulayáz ni' le cutu glun ca rna xtidzè'è Dios. Qui lè ni na', ral-la' la'yáz ni' bunách yubl. ⁷Qui lè ni na' ca', Dios bulu'è tu dza yubl, gnè': “Na'a dza.” Cni nac, cati' chgdöd iz zian, bè'è didza' Dios lu ru'è David, ca na' nayúj lu guich la'y, rna:

Na'a dza, chqui' ryónili' didza' ru'è Dios,

Cutu gacli' zid lu icj ládxi'dau'li'.

⁸La'naru' benè' Josué ga guluzí' ládxi'què', cutu bè'è didza' Dios gdöd ni' qui yetúr dza cati' nu uzí' ládxi'len Lè'. ⁹Qui lè ni na', nagá'n quegac bunách queè' Dios latj la'dél-li'nè' ga luzí' ládxi'què'. ¹⁰Nup la'yáz ga luzí' ládxi'gac tsaxón len Dios, luzí' ládxi'què' lu dxin tunè', ca na' buzí' ladxè'è Dios yugu' lu dxin benè' Lè'. ¹¹Qui lè ni na', ral-la' güi' ládxi'ru' tsazru' ga ni' uzí' ládxi'lenru'-nè' Dios. Cutu ral-la' tá'baga'ru' xtidzè'è ca na' glun nup ni' cutu gulayejlè' Dios, len cutu gulayáz ni'.

¹²Bancz nac xtidzè'è Dios len napcz yöl-la' huac. Rchugur ga rè' ca guia tuchi' natuchi' grop rui'i. Rchugu rdxin ga ta'dzág bö' nacczru' len le zoa lu icj

ládxi'dau'ru', lenca' röxj ga rdxintë lu dxit lu bin. Run ga nac bë' le rbequi icjru' len le rza' ládxi'ru'.

¹³Cutu bi gac ucáchi'ru' ga cugác glé'inë' lei Dios. Yúgu'të le nunczë' Dios nalá' lahui len narúj ga lna' lahuë' Dios. Lahuë' Lë' run bayúdx quíxjö'ru' le nunru'.

Jesús naquë' bxuz blau, náctërë' zxön

¹⁴Zoa queëru' tu bxuz blau, náctërë' zxön, Nu na' gdöd ni' yehua' yubá, Jesús, Zxi'në' Dios. Qui lë ni na' ral-la' uga'nru' tsutsu ca nac le nazí' lu na'ru'. ¹⁵Zoa queëru' tu bxuz blau, Nu gac huechi' ladxi' rë'u ca nacgac le rac queëru', le gzxí' bë' Lëczë' tu' xöhui' gdutë ca na' rzi' bë' rë'u tu' xöhui' na', san cutu bi dul-la' benë' Lë'. ¹⁶Qui lë ni na', gdu ládxi'ru' ral-la' gbíga'ru' gal-la' ga röhë rna bë'ë Dios, Nu ruzá' ladxi' queëru', gnabru' lahuë' huechi' ladxë'të rë'u len uzá' ladxë'të queëru', gáclenë' rë'u cati' bi rac queëru'.

5 Dios rböczë' núti'tëz bxuz blau ladj bunách, len ruzóë' lë' gunë' uláz quegac bunách yugu' le runë' lahuë' Dios, len cu'ë lahuë' Dios yugu' le tu'nódzj bunách len yugu' böa' bëdx tu'dödcdë'-ba' lu bcugu la'y ni'a qui dul-la' nabága'quë'. ²Bxuz blau na', le rac queë' tuz ca rac quegac bunách, gac gaquë' zxön ladxi' len nup nacgac cunözi len nup ta'chixi ta'nigui. ³Qui lë ni na', le naquë' bunáchz bxuz blau na', ni'a qui dul-la' nabága'czë' ral-la' cu'ë lahuë' Dios böa' bëdx na' tu'dödcdë'-ba' lu bcugu la'y, ca na' runë' ca' ni'a qui dul-la' nabága'gac bunách.

⁴Nutu nu gac gun cuini bxuz blau, san Dios rulidzë' nu ral-la' gac bxuz blau, ca na' bulidzë' Aarón. ⁵Lëzca' cni guc queë' Cristo, cutu ben cuinë' bxuz blau, san Dios buzóë' Lë' ca bxuz blau. Ca nac lë ni, Dios gudxë' Lë':

Li' nacu' Zxi'na'.

Buzóa' Li' na'a.

⁶Lëzca' cni gudxë' Lë' le nayúj ga yubl, gnë':

Li' nácteczu' bxuz,

Ca na' guquë' bxuz Melquisedec.

⁷Cristo, cati' ni' zoaczë' yödzyú ni, bulidzë' Dios len gúta'yuë' lahuë'. Grödxyë'të len grödxë' lahuë' Dios, Nu guc uslá Lë' lu yöl-la' gut, ati' Dios byönnë' Lë' le gúdxinë' Lë' gdu ladxë'të. ⁸Zal-la' guquë' Zxi'në' Dios, bzëdë' gunë' ca rna xtidzë'të Dios le glac queë' le gzxaca' gdi'të. ⁹Cati' chguquë' Cristo gdu ca ral-la' gaquë' bxuz blau, Dios benë' Lë' Nu ruslá tsaz yúgu'të nup tun ca rna xtidzë'të. ¹⁰Ni'r Dios buzóë' Lë' naquë' bxuz blau ca na' guquë' bxuz blau Melquisedec.

Zoa banádx queëru' hueycjru' tá'baga'ru'-në' Cristo

¹¹Ca nac lë ni, zian le ral-la' güí'lentú' lbi'ili' didza', le nac baníg quíxjöi'tu' lbi'ili', le curéjni'nili'.

¹²Chgdöd dza ral-la' gac usédili' bunách xtidzë'të Dios, le chbyónili' xtsey, san rquínili' nu quixjöi' lbi'ili' leyúbl yugu' le cunác baníg nazí' lu në'i nu zi'a rejle'. Naga'nli' ca bi'i huë'ndau' ta'quínibi' nidxi' len clëg la' huagu tsutsu. ¹³Yúgu'të bönni' naquincnë' nu usëdi lequë' lë na' cunác baníg, nacquë' ca bi'idau' ti'jbi' nidxi'. Cutu nazëdquë' ca

rajl'óz le nac tsahui'. ¹⁴La' huagu tsutsu tu'zí' xbey nup chnalgac, nup na' gac láquibe'i le nac dxi'a len le cunác dxi'a, le nugunquè' dxin yöl-la' rejni'i quequè'.

6 Qui læ ni na', cutu ral-la' usédteczru' yugu' zxba bzèdru' cati' zi'a gzu lau ryóniru' ca nac queè' Cristo. Ral-la' nör-ru' quiè gacru' gdu bunách queè' Cristo. Cutu naquín usèdru' leyúbl yugu' zxba cunác baníg ca ral-la' ubí'i ládxi'ru' len ca cutur gunru' le cunác, len ca ral-la' tséjlè'ru'-nè' Dios, ²len ca nac zxba qui le rdilru' nis, len ca rxoa na'ru' bunách ta'yejlè' Cristo, len ca ral-la' lubán nup natgac, lenca' ca gunè' Dios, gchuguè' quegac bunách tua'dò', chqui' chnazèdru' yúgu'tè læ ni. ³Cni gunru' chqui' gunnè' rè'u latj Dios.

⁴⁻⁶¿Naru' huactsa gunru' ga lubí'i ládxi'gac leyúbl nup tu'huéycj ta'dá'baga' Dios? Chqui' bdxin quequè' yení' queè' Dios, len guluzi'è xbey le runödzejè' Dios zoè' yehua' yubá, len glaquè' tuz len Dios Bö' La'y, len chqui' guluzi'è xbey didza' dxi'a queè' Dios len yöl-la' huac qui dza zi'a za', len chqui' ni'r tu'huéycj ta'dá'baga' Dios, cutu ca' gac nu gun ga lubí'i ládxi'gac leyúbl, le gac tsca ludé'è leyúbl læ'i yag cruz Zxi'nè' Dios len lunè' tsca lutitjè' Lè' lahui' laugac bunách. ⁷Nup tun cni nacgac ca yu na' ruzí' xbey nis guiøj le rbix lahui zian lzu. Chqui' yu na' runödzej le tu'zí' xbey nup ta'n yu na', rdzag ladxè'è lei Dios, ⁸san chqui' ruzóaz lba yötsi' len bëscá' yu na', nac ditj len nabía dö', len nac quiè nu uzegui' lei.

Le runru' löz le run ga nacru' tsutsu

⁹Zal-la' rui'tu' cni didza', lbi'ili' na' nadxi'itu', ráquitu' ruzi'li' xbey le nacgacr dxi'a, le tu'zí' xbey nup nulagac. ¹⁰Dios naquè' tsahui' len cutu gal ladxè'è dxin dxi'a benli' len yugu' le benli' le nadxi'ili' Lè', gúclenli' nup náquigac quizi queè' Dios len runli' xchingac.

¹¹Na'a, ré'nitu' güi' ládxi'li' tu tuli' gunli' cni ga gdxinr dza udx, quiè gata' gdu queèli' læ na' runli' löz.

¹²Ré'nitu' cugacli' zxhuèd, san gunli' ca tun nup ta'yejlè' Dios len ta'bóz zxön ladxí, ati' gdél-li'li' yugu' le gzxi' lu nè'è Dios gunnè' queèru'.

¹³Cni gac, le benè' tsutsu xtidzè'è Dios cati' gzxi' lu nè'è bi gunnè' queè' Abraham. Le cutu zoa nu nacru blau ca Dios, qui læ ni na' gney cuinè', cati' ni' benè' tsutsu xtidzè'è. ¹⁴Cni gnè' Dios: "Le nactè guna' ga gac dxi'a quiu', len guna' ga la'yántscabi' zxi'n xsu'." ¹⁵Glözè' zxön ladxí' Abraham, ati' bdél-li'nè' le gzxi' lu nè'è Dios gunnè' queè'.

¹⁶Cati' runè' tsutsu xtidzè'è bönni', rneynè' nu nactèr blau ca læ', ati' læ ni ruzóa dxiz yúgu'tè didza' bizxj, le nunè' tsutsu xtidzè'è. ¹⁷Qui læ ni na' benè' tsutsu le gzxi' lu nè'è Dios gunè', gney cuinè', le gu'nnè' ului'inè' nup luzí' xbey le gzxi' lu nè'è unödzejè' quequè', nactsca löz len tsaz nac le nuzóa lahuè' gunè'. ¹⁸Le gzxi' lu nè'è Dios len le benè' tsutsu, chop ni gatga gdza'gac, len ca nac quegac chop ni, cutu gac si' yè'è Dios. Cni benè' Dios quiè gactsca löz queèru' tu le hui' zxön rè'u. Ruzxöni ládxi'ru' Lè' gdél-li'ru'

lë na' runru' löz le nuzöë' queëru'.
¹⁹Lë na' runru' löz ruzoatecz tsutsu
 icj ládxi'dau'ru', len nac ca tu du
 guia ruzóa dxiz barco. Lë na' runru'
 löz run chi'ë ni'a queëru' Cristo ga
 ni' zoë' Dios yehua' yubá, le nadxín
 lu latj la'y na' zoa cudzi'l lari' nal-la'
 lu gdau' zoa ni' yehua' yubá. ²⁰Ga
 ni' zoë' Dios, gyazië' Jesús uláz
 queëru' ca Nu nrör lauru', ati' Dios
 nuzöë' Lë' naquë' tsaz bxuz blau ca
 na' guquë' bxuz blau Melquisedec.

**Jesús naquë' bxuz blau ca
 guquë' Melquisedec**

7 Melquisedec guquë' bönni'
 rna bë'ë lu yödz Salem, lenca'
 bxuz queë' Dios, náctërë' blau. Cati'
 zuzé'ë Abraham, zuhuöjè' gdöd guc
 gdil-l cati' buxicjè' bönni' ta'ná bë'ë,
 brujè' Melquisedec na', yajtsaguë'
 Abraham len gnabné' Dios gun la'yè'
 Abraham. ²Abraham bë'ë queë' tu
 cuia tsa tu chi cuia qui yúgu'të
 le bdél-li'nè' lu gdil-l na'. Ca lë'
 Melquisedec na' rna lu didza' xidza':
 "Bönni' Uná Bè' Tshui'", len naquë'
 ca' Bönni' rna bë'ë lu yödz Salem,
 le rna lu didza' xidza': "Bönni' Uná
 Bè' Rbequi Dxië'." ³Cutu zoa lu
 guich le rna gulacu'ë xuz xnè'ë, o
 xuz xtau'huë', len cutu nayúj dza
 guljè' o dza gutië', san naquë' ca
 naquë' Zxi'nè' Dios le naquë' tsaz
 bxuz blau.

⁴Gul-yutsca' na'a, ca na' guquë'
 zxön Melquisedec na', le bë'ë queë'
 lëczë' xuzru' Abraham tu cuia tsa
 tu chi cuia qui lë na' glijè' lu na'quë'
 bönni' ta'ná bë'ë ni' buxicjè' lu
 gdil-l. ⁵Lu xzba queë' Moisés, Dios
 rna bé'inë' yugu' zxi'n xsoë' Leví,
 nup nacgac bxuz, la'zi'ë tu cuia

tsa tu chi cuia qui le ta'zí' bunách
 Israel, zal-la' nacgac di'a dza
 quequë', le nacquë' yúgu'të' zxi'n
 xsoë' Abraham. ⁶Melquisedec na'
 cutu naquë' di'a dza quequë', san
 gzxi'ë tu cuia tsa tu chi cuia lu
 në'ë Abraham, nu na' bdel-li' yugu'
 le gzxi' lu në'ë Dios gunnè' queë'.
 Lëzca' Melquisedec na' gnabné'
 Dios gun la'yè' Abraham ⁷ati' nutu
 nu gac tá'baga' lë na' rna: "Nu
 nadel-li'r lahuë' Dios rnabi Dios gun
 la'yè' nu nacr cuidi'z." ⁸Na'a, dza
 ni zoaru' na'a, nup ta'zí' tu cuia tsa
 tu chi cuia lu na'gac bunách nacgac
 ca' bunách tatecz, san Melquisedec
 na', zoa le run lna' lau queë', rna
 zoë' nabanë'. ⁹Na'a, huac gnaru'
 queë' Leví len quegac zxi'n xsoë',
 nup na' ta'zí' tu cuia tsa tu chi cuia
 lu na'gac bunách, lëzca' gulaguizxjè'
 tu cuia tsa tu chi cuia cati' ni'
 Melquisedec na' gzxi'ë tu cuia tsa
 tu chi cuia lu në'ë Abraham, xuz
 gul gdöd quequë'. ¹⁰Cni nac, le
 huac gnaru' Abraham ni' nul'ë
 lë'ë Leví len yugu' zxi'n xsoë' cati'
 ni' yajtsaguë' lë' Melquisedec, le
 cunaljcdë'.

¹¹Ta'zí' xzba gna bë'ë Moisés
 bunách Israel lu na'gac bxuz, nup
 nacgac zxi'n xsoë' Leví ga nababè'
 ca' Aarón, bxuz blau. Na'a, la'naru'
 guc luhuóac gdu tshui' bunách
 lahuë' Dios le tun ca rna bë' xzba
 queë' Moisés, cutu ben bayúdx
 oayé' bxuz ca guquë' Melquisedec
 len clëg ca guquë' Aarón. ¹²Chqui'
 rutsé'ë Dios ca ral-la' gaquë' bxuz,
 run bayúdx utsé'ë ca' ca nac xzba
 queë'. ¹³Xanru', Nu na' nayúj lu
 guich ca nac queë' yugu' lë ni,
 nababè' yetúr cö' zxi'n xsoë' Israel

ca le nababè' Leví na', len qui cò' zxi'n xsoè' ga nababè' Xanru', nutu nu guc bxuz lahuè' Dios. ¹⁴Nac cni le nac bè' guljè' Xanru' lu cò' di'a dza queè' Judá, ati' Moisés cutu bè'è didza' queè' Judá na' cati' bè'è didza' quegac nup ral-la' lac bxuz.

¹⁵Nactèr bè' lè ni ni'a qui le rac na'a. Ca na' guquè' bxuz Melquisedec, chbuluí' lahuè' yeturè' bxuz, Jesús. ¹⁶Bönni' ni, cutu guquè' bxuz le rna bè' zxba ca ral-la' lac di'a dza queè', san naquè' bxuz le napè' yöl-la' huac qui yöl-la' na'bán le gatga udx. ¹⁷Nayúj lu guich la'y le run lna' lau queè', rna:

Tsaz nacu' bxuz

Ca na' guquè' bxuz Melquisedec. ¹⁸Na'a, nadúa zxba gul ni', le cutu gdap yöl-la' huac uná bè', len cutu bi guc gun. ¹⁹Zxba queè' Moisés na' cutu guc un gdu tsahui' bunách. Na'a, chgyu'u tu le runru' löz le nacr dxi'a, le run ga gac gbíga'ru' gal-la' ga zoè' Dios.

²⁰Cati' benè' Dios ga naquè' bxuz Jesús, benè' tsutsu xtidzè'è. ²¹Cutu benè' tsutsu xtidzè'è Dios cati' bucu'è bunách ni' ca bxuz, san cati' benè' ga naquè' bxuz Jesús, benè' tsutsu xtidzè'è, gnè':

Bena' tsutsu xtidza'a neda',

Xanu', gnia':

“Cutu utsá'a ca guna'.

Tsaz nacu' bxuz

Ca na' guquè' bxuz

Melquisedec.”

²²Qui lè ni na', Cristo naquè' Nu run ga nac löz didza' rucán tsahui' le nacr dxi'a ca lè na' guc zi'al. ²³Yugu' bxuz ni', bönni' zian glaquè', le cutu guc luga'nè' ni le glatiè', ²⁴san le zóateczè' Jesús,

tsaz naquè' bxuz len cutu gac nu huaz xlatjè' gac bxuz. ²⁵Qui lè ni na', tsaz gac uslé' nup ta'biga' gal-la' ga zoè' Dios, tu'gún dxin Lè', le zóateczè' nabanè' rnè' dxi'a uláz quequè' lahuè' Dios.

²⁶Ben bayúdx soa queèru' tu bxuz blau cni. Naquè' la'y, len gdu dxi'a, len cutu dzaguè' bunách dul-la', san nactèrè' blau ca yúgu'tè le nacua' ni' yehua' yubá. ²⁷Jesús ni, cutu naquè' ca yugu' bxuz blau yödzyú ni, le ben bayúdx yugu' dza gulagu'è rön lahuè' Dios, guludödcè'-ba' böa' bédx lahuè' Lè' ni'a qui dul-la' nabága'gacczè', ati' gdöd ni' glunè' cni ni'a qui dul-la' nabága'gac bunách. Na'a, Jesús, tsaz glu'è rön lahuè' Dios, cati' ni' budód cuinè' lahuè' Dios, bulaljè' xchönczè' ni'a qui dul-la' nabága'gac yúgu'tè bunách. ²⁸Lu zxba queè' Moisés nacgac bxuz bunách cunacgac gdu dxi'a, san gdöd bdxin ni zxba queè' Moisés, Dios benè' tsutsu xtidzè'è, benè' ga naquè' bxuz blau Zxi'nczè', le naquè' gdu dxi'a ca ral-la' gaquè' bxuz.

Jesús naquè' Bxuz Blau queèru'

8 Na'a, ca rna lè na' zi'a gnia', nac cni: Zoa queèru' tu bxuz blau cni, Nu na' grò' cuit lè'è yubél Dios ga ni' rø'è, rna bè'è yehua' yubá. ²Lè' runè' dxin ca bxuz blau lu latj nactèr la'y, le nac gdau' nac gdutè, lè na' buchisè' Xanru', len clèg bunách. ³Dios rucu'è yúgu'tè bxuz blau quiè la'gu'è lahuè' Dios yugu' le tu'nódzj bunách, lenca' xchöncba' böa' bédx. Qui lè ni na' ben bayúdx soa ca' bi glu'è Cristo lahuè' Dios. ⁴La'naru' zoè' luyú ni,

cutu ca' gaquë' bxuz, le nacua'teczë'
 bxuz ni, nup ta'gú'u lahuë' Dios
 yugu' le tu'nódzj bunách ca rna bë'
 zxba queë' Moisés. ⁵Yugu' bxuz ni
 tunë' dxin qui tu le rulu'z, len le
 nac ca bxin qui lë na' zoa yehua'
 yubá. Cni nac, le gudxtsquë' Moisés
 Dios cati' zi'a uchisë' yu'udau' na'
 náquini guid, gnë': "Byutsca', ben
 yúgu'të gdu ca nac lë na' bului'ida'
 lí lu gui'a ni'." ⁶Na'a, bxuz blau
 queëru' ni runë' dxin qui le nactër
 lsaca', ati' ni'a qui le benë' Lë' zoa
 queëru' tu didza' rucá'n tsahui' le
 nactër lsaca' le rui' didza' qui le
 nactër lsaca' gzxi' lu në'ë Dios gata'
 queëru'.

⁷La'naru' gdap gdu'të yöl-la' huac
 didza' na' rucá'n tsahui' gzoa zi'al,
 cutu ben bayúdx soa didza' buróp
 ni rucá'n tsahui'. ⁸Na'a, Dios rulu'ë
 cutu glac gdu dxi'a bunách ni' cati'
 bë'ë didza' ca na' nayúj lu guich
 la'y, gnë':

Gul-yutsca', gnë' Xanru'. Za'c
 dza

Cati' uzóa' tu didza' cub ucá'n
 tsahui',

Le gúnlena' bunách Israel len
 bunách Judá.

⁹Cutu gac ca guc didza' ni' rucá'n
 tsahui',

Lë na' bénlena' xuz xtau'quë',

Dza ni' gdel-la'a na'quë',

Bubija' lequë' luyú Egipto.

Le guluca'në' didza' quia' rucá'n
 tsahui',

Neda' buca'na' lequë', rnë'

Xanru'.

¹⁰Qui lë ni na', cni gac didza'
 ucá'n tsahui'

Gúnlena' bunách Israel

Töd yugu' dza ni', rnë' Xanru'.

Uchizia' icj ládxi'dau'quë' zxba
 quia'

Len uzuja' lei lu icj

ládxi'dau'quë'.

Ni'r gaca' Dios quequë'

Ati' lequë' lacquë' bunách quia'.

¹¹Cutu gun bayúdx nu usëdi lzë'i,
 gna:

Benbë'ë Xanru',

Le lumbë'ë neda' yúgu'të',

Ga su lau nu nac ca'z,

Ga gdxintë nu nac blau.

¹²Huechi' ladxa'a lequë',

Len unít lahua' le cunác tsahui'
 glunë',

Len cutur tsajneyda' dul-la'
 nabága'quë'.

¹³Cati' ni' ru'ë didza' Dios qui tu
 didza' cub rucá'n tsahui', nac le
 chbgul lë na' gzoa zi'al, ati' chzoa
 gdua lë na' nagúl len chnac glas.

Latj la'y zoa luyú len latj

la'y zoa yehua' yubá

9 Na'a, didza' rucá'n tsahui'
 gzoa zi'al, dzaggac lei zxba ca
 ral-la' la'yíj ládxi'gac Dios bunách,
 ati' guc qui luyú ni latj la'y bdzag
 lei. ²Cni nac latj la'y na' náquini
 guid. Lu latj na' dë lahuil, nazí' lei
 Latj La'y, gulacua' le nua' gui' len
 bcugu la'y ga ni' gulagu'ë lahuë'
 Dios yugu' yöt xtildau'. ³Cudzi'l le
 buróp lari' nal-la' lu yu'u na' zoa
 latj ni' nazí' lei, Latj Nactër La'y,
⁴ati' lu latj ni' gulacua' tu bcugu
 náquini oro ga na' guluzégui'ë nör,
 lenca' tu gui'n ga yu'u didza' rucá'n
 tsahui', len nacu gui'n na' oro, ati'
 lu gui'n na' gulacua' xzíga'dau' na'
 náquini oro, nadzá' yöt xtildau'
 na' nazí' lei maná, lenca' xuyág
 queë' Aarón, lë na' bubó' xzuxa'

në'i, lenca' yugu' guiöj blag na', nayúj láhuilgac didza' rucá'n tsahui'. ⁵⁻⁶Lahui gui'n na' gulacua' chop gbaz la'y náquicni oro, légac querubín qui latj ga buluí' lahué' Dios, ati' guluzóa xilgac lahuil latj ga ni' glu'ë rön bxuz blau ni'a qui dul-la'. Cni gulucu'ë yugu' lë ni. Cutu gac quíxjö'a na'a gdu ca nacgac lë ni.

Ta'yázteczë' bxuz lu latj zoa lahuil, tunë' ca nac dxin quequë' qui le ta'yj láchxi'quë' Dios. ⁷Lu latj buróp ni', tuzë' bxuz blau gyazië' tu lzuz tu iz, len bi'ë rön, le glu'ë lahué' Dios ni'a qui dul-la' nabága'czë' lenca' ni'a qui dul-la' nabága'gac bunách, dul-la' glunë' le cutu gláquibe'inë'. ⁸Cni ruzéjni'në' rë'u Dios Bö' La'y, cutu ca' gac gdxinru' lahué' Dioscz tsal ni' tu'gunë' dxin latj la'y na' zoa lahuil lu yu'u la'y na' náquini guid, le bdzag didza' rucá'n tsahui' gzoa zi'al. ⁹Yugu' lë ni nac tu le rulu'iz le rac na'a dza. Yugu' le gulagu'ë lahué' Dios len rön quecba' böa' bédx na' guludödcdë'-ba' lahué' Dios cutu gac luún gdu dxi'a icj láchxi'dau'quë' bönni' ni' gulayj láchxi'quë' Dios cni. ¹⁰Yugu' lë ni glui' didza' quegac le gli'j glahué', len ca ral-la' la'guí b cuinquë', len quegac zxba ca ral-la' gac qui gdu ca nayá' nabinquë'. Yugu' lë ni buzóë' quequë' Dios ga bdxintë dza ral-la' utsé'ë yúgu'të.

¹¹Na'a, chduluí' lahué' Cristo, naquë' bxuz blau qui le nac gdu dxi'a, le bla' lahui ni'a qui le benë' Lë'. Latj la'y ga na' gyazië' Lë' nacr blau len nacr gdu, len cutu náquini lu ni'a lu na'gac bunách, len cutu nac qui luyú ni. ¹²Na'a, chgyazië'

Cristo lu latj la'y na', clëg len xchöncba' bédxdau' len xchöncba' chivo, san len rön queëczë'. Tu lzuz gyazië' lu latj nactër la'y, ati' cni gac, benë' ga nularu' tsaz. ¹³Le nactë xchöncba' bédx len chivo, len dö queëba' bédxdau' guluzégui'ë-ba', yugu' le gulagu'ë lu icjgac nup nabága'gac dul-la', gac lugúa dul-la' na' nabága'gac bunách quië luún lequë' dxi'a gdu ca nayá' nabinquë' ca nac qui yöl-la' gdu' quequë'. ¹⁴Na'a, guntër ca' xchönë' Cristo, le budód cuinë' queë' Dios, guquë' gdu tsahui', zóalenë' Lë' Dios Bö' La'y, Nu zoatecz. Na'a, xchönë' Cristo ruún gdu dxi'a icj láchxi'dau'ru' lu yugu' le gbága'ru' le tun ga nu gat, quië gac gunru' xchinë' Dios ban.

¹⁵Qui lë ni na' naquë' Jesucristo Nu ben tsutsu didza' cub rucá'n tsahui', le gutië' Lë', bugúë' dul-la' gulabaga' bunách cati' ni' zoa didza' gul rucá'n tsahui'. Gutië' ca' quië gac la'zi'ë lë na' gzxì lu në'ë Dios unödzejë' quequë' bönni' bulidzë', le zoatecz. ¹⁶Cati' ratië' nu bönni' len nuca'në' didza' ca ral-la' la'guisië' le naqui queë', run bayúdx gac bè' chnatië' bönni' na' quië gac lunë' ca rna didza' na' nuca'në'. ¹⁷Cati' chnatië' bönni' na', gac lunë' ca rna didza' na', san tsal ni zoë' nabanë', cutu ca' gac lunë' ca rna didza' na'. ¹⁸Qui lë ni na', didza' na' rucá'n tsahui' gzoa zi'al gac lsaca' le bdzag lei rön, le rulu' zoa nu gut. ¹⁹Cati' ni' gdíxjöi'në' bunách ni' Moisés ca nacgac yúgu'të zxba queë' Dios, gdel-lë'ë rön quecba' bédxdau' len quecba' chivo, nutsi'i nis, ati' len tu guíxi'dau' nazí' lei hisopo len lítsa'ba' bö'cu' zxila' le ni'aj

xna, buchijè' ròn len nis na' lahui guich ga na' nayúj zxba na', lenca' láhuigac bunách. ²⁰Ni'r gudxè' lequè': "Lè ni nac ròn run tsutsu didza' rucá'n tsahui' le gna bé'inè' rè'u Dios gunru' ca rna." ²¹Lèzca' cni buchijè' ròn na' Moisés lu latj la'y náquini guid len lahui yúgu'tè le tu'gunè' dxin quiè la'yíj ládxi'què' Dios. ²²Ca na' rna bè' zxba na', yelati'z cuguluhuóatè yúgu'tè ral-la' un dxi'a leygac ròn, ati' chqui' cutu tu'laljë' ròn, cutu gdua dul-la'.

Xchönè' Jesucristo rugúa dul-la'

²³Cni nac, ben bayúdx gzoa le bun dxi'a gdau' luyú ni le nac tu le ruluí'z ca nac læ na' dè yehua' yubá, san ca nac læ na' dè ni' yehua' yubá, ben bayúdx soa le un dxi'a nup la'yáz lei, le nacr lsaca' ca xchöncba' böa' bédxdau' cni. ²⁴Cutu gyaziè' Cristo latj la'y náquini lu ni'a lu na'gac bunách, læ na' nac tu le ruluí'z ca nac le nac gdu, san gyaziè' la' yehua' yubáz quiè gac uluí' lahuè' na'a lahuè' Dios uláz queèru'. ²⁵Bxuz blau zoè' luyú ni ryaziè' latj nactèr la'y tu tu iz len ròn quecba' böa' bédx, san cutu run bayúdx tsaziè' Cristo zian lzu quiè udód cuinè' lahuè' Dios. ²⁶La'naru' guc cni, gun bayúdx saca' qui'è Cristo, gatiè' zian lzu dza ni'tè cati' guta' yödzyú ga rdxintè na'a dza, san na'a cati' nac dza udx, tsaz buluí' lahuè' tu lzuz len budód cuinè' lahuè' Dios, gutiè' quiè bugúè' dul-la' queèru'. ²⁷Ca na' run bayúdx lat bunách tu lzuz ati' tód ni' cuequi xbeynè' leygac Dios, ²⁸lèzca' cni, tu lzuz gutiè' Cristo, budód cuinè' lahuè' Dios quiè

bugúè' dul-la' nabága'gac bunách zian. Na'a, uluí' lahuè' le buróp lzu, clèg quiè ugúè' dul-la', san quiè uslé' tsaz nup ta'bó'z Lè'.

10 Zxba na' gna bè'è Moisés guc tu le ruluí'z ca nac le dxi'a zi'a za'c, len cutu guc gdu ca nacgac. Qui læ ni na', zxba na' queè' Moisés cutu guc un gdu tsahui' nup ni' guladxín lahuè' Dios, nua'gac ròn quecba' böa' bédxdau', læ na' gulagú'uteczè' lahuè' Dios yugu' iz. ²La'naru' guc un lequè' gdu tsahui', cutu gulagú'uteczè' ròn ni' lahuè' Dios, le cutur láquibe'inè' bönni' guc cni quequè' nabága'què' dul-la' chqui' chguluhuóaquè' gdu tsahui'. ³Ròn ni' gulagu'è lahuè' Dios yugu' iz yajsá' ládxi'què' nabága'què' dul-la'. ⁴Cni guc, le cutu ca' guc ugúa dul-la' xchöncba' bédx len chivo.

⁵Qui læ ni na', cati' bdxinè' Cristo yödzyú ni, gudxè' Dios ca na' nayúj lu guich la'y, rna:

Cutu rè'nnu' nu cu'u lau' ròn quecba' böa' bédx
San benu' ga naca' bunáchz.

⁶Cutu rdzag ladxu' nu uzegui'-ba' lau' böa' bédx,
O nu cu'u lau' xchöncba' ni'a qui dul-la'.

⁷Ni'r gnia': "Ni zoa' guna' ca rè'nnu' Li', Dios."

Nac ca na' nayúj lu guich la'y ca gac quia'.

⁸Lè na' nayúj zi'al rna: "Cutu rè'nnè' Dios nu cu'u lahuè' ròn quecba' böa' bédx." Didza' ni ruluí'i rè'u cutur rdzag ladxè'è læ ni Dios zal-la' lu zxba queè' Moisés rna bé'inè' Dios nu gun cni. ⁹Gdöd ni' rna: "Ni zoa' guna' ca rè'nnu' Li', Dios." Didza'

ni rulu'í rë'u rugüé' Dios læ na' gulagu'è lahué' zi'al len ruzóè' xlatj le glu'è lahué' Zxi'nczé'. ¹⁰Na'a, Dios ruúnè' rë'u gdu dxi'a le benè' Cristo ca rë'nnè' Dios cati' ni' budód cuinë' lahué' Dios uláz queëru', gutiè' tu lzuz.

¹¹Le nactè yúgu'tè bxuz luyú ni, yugu' dza zuicnè', tunè' xchinquè', len la' tuz ca tunè', zian lzu ta'gu'è lahué' Dios xchöncba' böa' bëdx, yugu' le cutu ca' gac lugúa dul-la'. ¹²Na'a, Cristo, tu lzuz, tu le glu'è tsaz lahué' Dios ni'a qui dul-la', ati' ni'r yajchö'è cuit læ'è yubél Dios. ¹³Ni' rbözè' dza gunè' Dios ga luzechu zxibgac lahué' nup cuta'le'i Lè' dxi'a. ¹⁴Ni'a qui tuz le glu'è lahué' Dios, tsaz benè' ga nacgac gdu nup na' bunè' dxi'a, bubijè' lequè' quizi queè' Dios. ¹⁵Lëzca' cni runè' lna' lau lauru' Dios Bö' La'y, le gnè' zi'al læ na' nayúj lu guich, rna:

¹⁶Cni gac didza' ucá'n tsahui' gúnlena' lequè'
Töd yugu' dza ni', rnè' Xanru'.
Uchizia' icj ládxi'dau'què' zxba quia',
Len uzuja' lei lu icj
ládxi'dau'què'.

¹⁷Gdöd na' gnè':
Cutur tsajneyda' dul-la'
nabága'què'
Len dö' bia'què'.

¹⁸Qui læ ni na', chqui' chnadúa dul-la', cutur run bayúdx nu bi cu'u lahué' Dios ni'a qui dul-la'.

Huac gbíga'ru' gal-la' ga zoè' Dios

¹⁹Na'a, böchi' lza'adau', gdu ládxi'ru' gac gdxinru' lahué' Dioscz, ni'a qui xchönè' Jesucristo.

²⁰Tséajlenru' tu nöz cub len gdu le nuzóè' Cristo le rdxin cudzi'l lari' na' buséyj ga nu ryaz latj nactèr la'y na', huac gnaru', nöz na' bsaljè' queëru' le budödè' xpéla'czè'. ²¹Jesús naquè' queëru' tu bxuz náctèrè' blau, len rna bé'inè' bunách queè' Dios. ²²Qui læ ni na' huac gbíga'ru' gal-la' ga zoè' Dios gdu ládxi'ru', len lu yöl-la' run löz queëru', le réjlè'ru' Cristo, le chbunè' dxi'a icj ládxi'dau'ru', cui uxós rë'u ládxi'dau'ru', ati' gdibè' gdu ca nayá' nabinru' len tu nis nactèr gdu. ²³Ral-la' gacru' ca' tsutsu len cui gac chop ládxi'ru' ca nac le runru' löz qui le nazí' lu na'ru', le gzxi' lu në'è Dios gunnè' queëru', ati' Lè' runè' ca rnè'. ²⁴Ral-la' utíp ládxi'ru' ca' turu' yeturu', gunru' ga gdxiru' lza'ru' len gunru' ca' le nac dxi'a. ²⁵Cutur tu'dúb len rë'u la'gac bunách. Cutu ral-la' gunru' ca tun bunách na', san ral-la' utíp ládxi'ru' turu' yeturu', len gunr-ru' cni le rlé'iru' chzoa gdxin dza huödè' Xanru'.

²⁶Chqui' zéajlenru' runru' dul-la' töd núnbè'ru' le nac gdtè li, cutu ca' nagá'n bi gac cu'ru' lahué' Dios le ugúa dul-la'. ²⁷Nup tun cni, lu yöl-la' radxi rdzöbi quequè' ta'bözè' dza gchuguè' quequè' Dios, la'yaziè' lu gui' gabíl, læ na' uzégu'itecz nup ta'dá'baga' Dios. ²⁸Cati' buzóè' tsla'l zxba queè' Moisés bönni', guludöddè' læ' chqui' glun lna' lau qui le benè' chop tsonn bunách, ati' nutu nu buechi' ladxí' bönni' na'. ²⁹Na'a, gbága'rè' ca' zxguia' bönni' uzóè' tsla'l Zxi'nè' Dios, len uzóè' tsla'l ca' xchönè' run tsutsu didza' rucá'n tsahui', le ruún rë'u dxi'a. Nu bönni'

gunè' cni uca'nè' ca'z Dios Bò' La'y, Nu ruzá' ladxi' queèru' le rquíniru'.

³⁰Cni gac, le núnbè'ru'-nè' Dios, Nu gna: "Quia' neda' naqui yòl-la' ruzí' la. Neda' ubi'a quegac bunách, rnè' Xanru'." Lèzca' cni gnè': "Xanru' cuequi xbeynè' bunách queè'."

³¹Ral-la' gadxi gdzòbi nu ral-la' si' zxguia' lu nè'è Dios ban.

³²Gul-tsajnéy dza chguladód cati' ni' zi'a bdxin queèli' yení', ati' bia' blenli' zian le gulusaca' zi'è lbi'ili'.

³³Gululídz ditj lbi'ili' bunách, len guludxá lbi'ili' dō' lahui' laugac bunách, ati' benli' tsaxón ca' nup gulazaca' gulaguí'i cni. ³⁴Cni gac, le buechi' ládxi'li' nup nadzungac lidx guia, len lu yòl-la' rudziji queèli' bia' blenli' nup gulabíj lidxli' yugu' le guta' queèli'. Cni benli' le nózili' naqui queèli' le nacr dxi'a len le zoatecz ni' yehua' yubá. ³⁵Na'a, cutu uca'nli' lè na' runli' löz, le naché' tu le zxön ubi'è queèli' Dios. ³⁶Run bayúdx cözli' zxön ladxi', quiè cati' chbenli' ca rè'nnè' Dios, si'li' le gzxi' lu nè'è gunnè' queèli', ca na' nayúj lu guich la'y, ca gnè' Dios, rna:

³⁷Yetú chi'idau'z

Gdxinè' Bönni' na' ral-la' guidè', Len cutu ca' tseyne'.

³⁸Ni'r nu nac tsahui' lahua' neda', Ulá nu na' le rejle' neda'.

Chqui' hueycj tá'baga' neda', Cutur gdzag ladxa'a lè'.

³⁹Na'a, rè'u ni, cutu nacrú' ca nup tu'huéycj ta'dá'baga' Dios len la'nít, san réjlè'ru' Cristo len nadél-li'ru' yòl-la' ruslá.

Ca nac yòl-la' rejle' queèru' Dios

11 Na'a, le réjlè'ru' Dios, nac löz queèru' si'ru' le runru'

löz ati' nac bè' le curlé'iru'. ²Cni gulayejlè'è Dios xuz xtau'ru', ati' qui lè ni na' nayúj lu guich la'y ca gac quequè', rna: "Gulurujè' dxi'a lahuè' Dios."

³Le réjlè'ru' Dios, ráquibe'iru' benè' yòdzlyú ni Lè' len didza' bè'zè'. Lèzca' cni, cati' benè' Dios yúgu'tè le rlé'iru', bugunè' dxin le cutu zuini.

⁴Le gyejlè'è Dios Abel, glu'è lahuè' Dios ròn queèba' bōa' bēdxdau', tu le nactèr lsaca' ca le glu'è lahuè' Dios Caín, len qui lè ni na' Dios benè' lna' lau queè' Abel na', gnè' naquè' tsahui', len benè' ba la'n lè na' glu'è lahuè'. Zal-la' chnatiè' Abel na', ga rdxintè na'a dza, nac tsca ru'è didza', le gyejlè'è Dios.

⁵Le gyejlè'è Dios Enoc, gdödè' ni' yehua' yubá len cutu ca' gutiè', ati' cutur nu budzōli lè', le buchétè lè' Dios, ati' nayúj lu guich la'y ca nac queè', rna: "Zi'al ca buchétè lè' Dios, benè' Enoc le rdzag ladxè'è Dios."

⁶Na'a, chqui' cutu réjlè'ru' Dios, cutu gac gunru' le rdzag ladxè'è Lè', ati' quiè gbíga'ru' gal-la' ga zoè' Dios, run bayúdx tséjlè'ru' zoaczè' Lè', len rubi'è qui nu rui' ladxi' Lè'.

⁷Cati' ni' Dios buzéjni'nè' Noé ca ral-la' lac le cutu ráquini Noé na', le gyejlè'è Dios Noé, benè' ca rna xtidzè'è Dios len bupé'è barco zxön na' nazí' lei Arca, ati' lè'i barco na' gululá bunách di'a dza queè' Noé. Le gyejlè'è Dios Noé, benè' ga nac bè' narugu quegac bunách yòdzlyú, len bdél-li'nè' guquè' tsahui' lahuè' Dios, le ta'del-li' nup ta'yejlè' Lè'.

⁸Cati' ni' Dios bulidzè' Abraham, le gyejlè'è Lè' Abraham, benè' ca rna xtidzè'è Dios len buzé'è ladzè'

quiè tsijè' latj ni' ral-la' si'è ca tu le gaqui tsaz queè', ati' brujè' ladzè' zal-la' cutu nõznè' gazx ni' ral-la' tsijè'. ⁹Le gyejlè'è Dios Abraham, guquè' ca tu bõnni' zi'tu', gzoè' luyú na' Dios gzxi' lu nè'è gunnè' queè'. Gzoè' lu yu'u lári'dau', len la' tuz ca glunè' Isaac len Jacob, zxi'n xsoè' Abraham, nup ni' gzxi' lu nè'è Dios unõdzjè' quequè' lè na' gzxi' lu nè'è gunnè' queè' Abraham. ¹⁰Cni benè' Abraham, le benè' lõz gdél-li'nè' yõdz na' zoa tsaz xlibi zõ'õ qui, le nuzóè' Dios xlibi zõ'õ qui, len glu'è ga na' zoè' Lèczè'.

¹¹Lèzca' cni Sara, zal-la' chnacnu ngul huõdx, gyéjlè'nu Dios, ati' Lè' bè'è queènu yõl-la' huac buzoanu-bi' bi'idau'. Buzoanu-bi' bi'i bõnni'dau' zal-la' chgdöd iz queènu, le gyéjlè'nu Dios gunè' ca rna xtidzè'è na' gzxi' lu nè'è queènu. ¹²Qui lè ni na', zal-la' chbgultsquè' Abraham, gulacua'bi' ziántèrbi' zxi'n xsoè', glacbi' tscá rø'ba' bõlj luzxbá, len tscá rø' yuzx ra' nis zxõn, nutu nu gac uláb leygac.

¹³Yúgu'tè bõnni' ni glatiè' len cutu gulazi'è lè na' gzxi' lu nè'è Dios unõdzjè' quequè', san gulayejlè'è Dios, len zi'tu' zi'tu'z gulalé'inè' lè na' ral-la' la'zi'è. Gulayejlè'è Dios, len glunè' Ina' lau qui lè ni. Cni gac, gululu'è nacquè' ca bõnni' zi'tu' len bõnni' ta'dazè' yõdzlyú ni. ¹⁴Bõnni' tu'è cni didza', tu'lu'è ta'guiljè' tu latj gac ladzquè'. ¹⁵La'naru' gulazá' ládxi'què' cni qui luyú ga ni' gularujè', le nactè ludzõlnè' nacx huõjquè' ni', ¹⁶san gulazá' ládxi'què' qui luyú na' nacr dxi'a, le zoa yehua' yubá. Qui lè ni na' cutu rutui'nè' Dios cati' ta'né'

naquè' Dios quequè', le chnupé'è quequè' tu yõdz.

¹⁷Le gyejlè'è Dios Abraham, cati' gzxi' bè'è lè' Dios, budödè'-bi' lahuè' Dios bi'i Isaac queè' ca na' tu'dödè'-ba' lahuè' Dios böa' bèdx tu'dödcdè'-ba'. Gzoè' sina' Abraham udödè'-bi' lahuè' Dios bi'i bõnni' zi'al queè' na' zal-la' nacbi' bi'i na' gzxi' lu nè'è Dios gunnè' queè'. ¹⁸Cni benè' zal-la' gudxè' lè' Dios, gnè': "Lu na'bi' bi'i Isaac quiu' gchísgaca'-bi' zxi'n xsu'." ¹⁹Cni benè' Abraham, le gúquibel'inè' napè' Dios yõl-la' huac uspanè'-bi' lu yõl-la' gut, ati' ca tu le run lsaqui', huac gnaru' buzi'è-bi' lu yõl-la' gut zal-la' cutu gutbi'.

²⁰Le gyejlè'è Dios Isaac, gnabnè' Dios gun la'yè'-bi' bi'i Jacob lenca' bi'i Esaú ca nacgac le luzi'bi' xbey dza zi'a za'. ²¹Le gyejlè'è Dios Jacob, cati' ni' chzoa gatiè' gnabnè' Dios gun la'yè'-bi' tu tubi' zxi'nè' José, ati' gyij ladxè'è Dios, ni' nayecheuè' lu xuyág queè'. ²²Le gyejlè'è Dios José, cati' ni' chzoa gatiè', bè'è didza' qui dza na' la'rujè' luyú Egipto zxi'n xsoè' Israel, ati' gna bè'è ca ral-la' lu'è dxit queè' luyú ga na' tsajcu'è.

²³Le gulayejlè'è Dios, cati' guljbi' bi'idau' Moisés, gulucachè'è-bi' xuz xna'bi' gdu ca tsonn beo', le gulalé'inè' nacbi' lach bi'i bõnni'dau' na', len cutu gládxinè' bõnni' rna bé'inè' bunách Egipto, bõnni' na' gna bè'è ludödcdè'-bi' bi'i bõnni'dau' na'. ²⁴Le gyéjlè'bi' Dios Moisés, cati' gzxõnbi', cutur bè'bi' latj nu uzóa lèbi' bi'i bõnni' queènu ngul zxi'nè' Faraón, bõnni' na' rna bé'inè' bunách Egipto. ²⁵Cni benbi' le

gúquibi' nacr dxi'a nu usaca' zi' lëbi' tsaxxón len bunách queë' Dios ca uzi'bi' xbey tu chi'z yugu' le tu'zi' xbey nup tun dul-la'. ²⁶Gúquibi' nacr lsaca' nu ulídiz ditj lëbi', ca na' guc queë' Cristo, ca gdél-li'bi' yugu' yöl-la' tsahui' quegac bunách Egipto, le gza' ládxi'bi' ca nac le ubi'ë queëbi' Dios. ²⁷Gdöd ni', le gyejlë'ë Dios Moisés, brujë' luyú Egipto, len cutu gúdxinë' yöl-la' rley queë' bönni' rná bé'inë' bunách Egipto, ati' bia' blenë' ca run nu rle'i Dios, Nu na' curlé'iru'.

²⁸Le gyejlë'ë Dios Moisés, benë' Lni Pascua ca gna bé'inë' lë' Dios, len buchijë' rön gap nu ryaz lidxquë', cui gdödi zxi'nquë' nu na' ral-la' usnit yugu' bi'i bönni' zi'al quegac bunách Egipto. ²⁹Le gulayejlë'ë Dios, guladödë' bönni' Israel luyú bidx gatsj lahui'l nis zxön nazí' lei Nis Xna. Cati' glë'nnë' la'dödë' ca' ni' bönni' Egipto, gulayëpinë' nis.

³⁰Le gulayejlë'ë Dios, cati' budx guladödë' bönni' Israel gdu zbi'il yödiz Jericó yugu' dza gdu gadx dza, gulaguíndj zö'ö tun chi'i yödiz na'. ³¹Le gyéjlë'nu Dios Rahab, ngul rui'nu latj bunách, cutu gutnu tsaxxón len bunách Jericó na' cuglún ca rna xtidzë'ë Dios, le bennu ba la'n bönni' Israel na' duyúlanquë' le raclen bunách Jericó.

³²¿Bixzar ral-la' gnia'? Ryadzj latj gu'a didza' ca glunë' Gedeón, len Barac, len Sansón, len Jefté, len David, len Samuel lenca' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios. ³³Le gulayejlë'ë Dios, guluxicjë' zian yödiz zxön, len glunë' le nac

tsahui', ati' guladél-li'në' yugu' le gzxi' lu në'ë Dios unödzejë' quequë'. Guluseyjë' rú'acba' bëdx guixi'.

³⁴Gululé' yugu' lu gui' zxön. Gularujë' lu na'gac nup ludödi lequë' len guia tuchi'. Dios bunë' lequë' tsutsu cati' ni' gulacuídi'në', ati' guluhuöaquë' ca' tsutsu lu gdil-l. Gululaguë' bönni' rjaquë' gdil-l guixz yu quequë' bönni' gza'a. ³⁵Yugu' ngul dza ni' guluzi'nu bi'i qui queëcnu nubancbi' lu yöl-la' gut.

Yela'quë' bönni' ni' glatië' lu na'quë' bönni' ni' gulusaca' zi'ë lequë', len le cutu glë'nnë' luca'në' Dios, cutu gulazi'ë latj nu usán lequë', quië la'dél-li'në' yöl-la' rubán lu yöl-la' gut, lë na' gláquinë' nactër dxi'a. ³⁶Yela'quë' bia' blenquë' yöl-la' rutítj len xzguia' qui gba'y, ati' guladzunë' lidx guia, nága'quë' du guia.

³⁷Gululadxi' la'quë' guiöj bunách, len gulachözë'ë yela'quë'. Gulazí' bë' lequë', len guludöddë' la'quë' len guia tuchi'. Guladödë' na'l ni'l, nácuquë' guid zxacba' bö'cu' zxila' len chivo. Glaquë' yechi' len gulazaca' gulagui'ë, ati' guludxía lequë' dö' bunách. ³⁸Cni glaquë' bönni' na', ati' cutu glac lsaca' bunách yödizlyú ni luzi' xbeyquë'. Guladazë' lu latj ca'z len yugu' lu gui'a, ati' gulacua'zë' yugu' bloj len yugu' yeru luyú. ³⁹Yúgu'të' gularujë' dxi'a lahuë' Dios le gulayejlë'ë Lë', zal-la' cutu gulazi'ë luyú ni gzxi' lu në'ë Dios unödzejë' quequë'. ⁴⁰Cni guc, le nupë'ë queëru' Dios tu le nacr dxi'a quië cati' unë' lequë' gdu, rë'u ni gunru' tsaxxón lequë'.

Ral-la' uyuru'-në' Cristo

12 Qui lë ni na', lëzca' rë'u, le nacuá' gdu zbi'il ga ni

zoaru' ziantër nup tun lna' lau
ca ta'yejlë' Dios, ral-la' uca'nru'
yúgu'të le cunác le nac ca tu le nac
zi'i nua'ru', lenca' yúgu'të dul-la'
ta'zón rè'u, ati' lu yöl-la' rböz zxön
ladxi' queëru', ral-la' gunru' xchinë'
Dios, le nac tsca xíti'ru' lu huitj le
zoa lauru'. ²Ral-la' uyuru'-në' Jesús,
Nu na' run ga gac tséjlë'ru' Dios
len Nu run ga rac gdu yöl-la' rejlë'
queëru' Lë'. Jesús gzxaca' gdi'ë
lë'i yag cruz, len bia' blenë' yöl-la'
rutu'i qui, le gu'nnë' gdél-li'në'
yöl-la' rudziji na' uzi'ë xbey, ati'
yajchö'ë cuit lë'ë yubél Dios, ga ni'
rö'ë rna bë'ë.

³Gul-yüë' Jesús, ca na' gzxaca'
gdi'ë le gulusaca' zi'ë Lë' bönni'
dul-la', cui gcuídi'li' len cui gac
chop ládxi'li'. ⁴Ga rdxintë na'a dza,
cutu ca' bia' blenli' ga gdxintë nu
gun lbi'ili' huë' le rdál'baga'li' le nac
dul-la'. ⁵Nazx ca' chgul ládxi'li' lë
na' ruzéjni'në' lbi'ili' Dios, nacli' ca
yugu' zxi'nczë', le nayúj lu guich,
rnë':

Zxi'na', cutu uzú' tsla'l le gunë'
Xanu',
Usëdi uzéjni'në' li',
Len cutu huöa ladxu'u cati' gut
quinë' li'.

⁶Xanru' rut rguinë' nu nadxi'inë',
Len rusëdi ruzéjni'në' yúgu'të
nup nazí' lu në'ë lac zxi'nczë'.

⁷Ral-la' gua' glenli' le gut quinë'
lbi'ili' Dios, le runë' Dios cni
queëli' tsca nacli' zxi'nczë'. Cutu
ca' zoabi' tubi' bi'idau' cutu gut
quinë'-bi' xuzbi'. ⁸Na'a, chqui' cutu
rut rguinë' lbi'ili' Dios ca na' runë'
quegac yúgu'të zxi'nczë', ni'r nacli'
ca yugu' bi'i lagu', len cutu nacli'
gdu zxi'në' Dios. ⁹Yetú ca', cati' ni'

nacru' bi'idau', gulacu'ë xuz xna'ru'
luyú ni, glut gulaguinë' rè'u, san
runru' lequë' ba la'n. Ca' nac, ral-la'
gunr-ru' ca rna xtidzë'ë Xuzru' zoë'
yehua' yubá quië soaru' gbanru'.

¹⁰Yugu' xuz xna'ru', tu chi'z glut
gulaguinë' rè'u tsca le gláquiznë'
nac dxi'a, san cati' rut rguinë' rè'u
Dios, nac quië gac tu le uzi'ru' xbey,
gacru' gdu la'y ca nacczë' Lë'. ¹¹Le
nactë cutu nalá' lahui na'a le uzi'ru'
xbey qui le rut rguinë' rè'u, san run
ga ruhu'i'niru'. Chqui' güi'ru' latj
usëdi rè'u le rut rguinë' rè'u, gun
ga cözru' dxí'adau' len ga gacru'
tsahui'.

**Soa banádx queëru' chqui'
cutu uzé nagru' chi'ë Dios**

¹²Qui lë ni na' gul-ún tsutsu na'li'
rajxáqui'gac, lenca' zxibli' ta'zxi'z,
quië gdip ládxi'li' gunli' le nac dxi'a.
¹³Gul-zóa tu nöz tsahui', cui gunli'
ga ucá'n nöz na' nu rcuidi' ladxi',
san gul-gún ga huöac ladxi' nu na'.

¹⁴Gul-güi' ládxi'li' cózlenli' dxi'a
yúgu'të bunách, len gacli' quizi queë'
Dios, le chqui' cugunli' cni, cutu
gac glé'ili'-në' Xanru'. ¹⁵Gul-gún
chi'i cuinli' cui soa nu ucá'n le ruzá'
ladxë'ë queëru' Dios, len cui soa nu
gac ca tu guixi' sla', cui utsá' lbi'ili',
len cui gun ga cugacli' tsahui' zianli'
lbi'ili'. ¹⁶Gul-gún chi'i cuinli' cui gun
le cunác o le cunác tsahui' nu dzag
lbi'ili', ca na' benë' Esaú, bönni' ni',
quië si'ë tu le gáguzë' bë'ti'ë le dë lu
në'ë le naquë' bi'i bönni' zi'al queë'
xuzë'. ¹⁷Chnóziczli' ca na' guc queë'
Esaú gdöd ni' cati' gu'nnë' gdél-li'në'
le gnabnë' Dios xuzë' quië gac dxi'a
queë'. Buzechë' queë' xuzë' ati' cutu
guta' latj ubí'i ladxë'ë Esaú na' zal-la'

gdilj ladxë'è lei len yöl-la' rbödx queë'.

¹⁸Ca rac queëli' cutu nac ca guc quequë' bönni' Israel, gulabiguë'è gal-la' ga zoa tu gui'a le gac nu can, ati' gyegui gui'a ni', len böac chul lahui' dza le grö' böaj gasj, len gyeycj bö' bdunu'. ¹⁹Gulayönnë' ta'bödx trompeta, lenca' chil'è Dios Nu bë' didza'. Cati' gulayönnë' lë ni, gláta'yue' lahuë' Moisés cutur güi'lenë' lequë' didza' Dios. ²⁰Cni glunë' le cutu guc gua' glenquë' lë na' gna bé'inë' lequë' Dios, gnë': "Chqui' tsajlibba' gui'a ni tuba' böa' guixi'dau'z, ral-la' luladxë'-ba' guioj, o ludödë'-ba' yag tuchi'."

²¹Szxónitër ben gadxi lequë' lë na' gualé'inë', ati' Moisés gnë': "Radxi rdzöbda' len rrxiztsca'."

²²Na'a, lbi'ili' ral-la' gádxitërli' le rbíga'li' gal-la' tu lu gui'a nazi' lei Sión, len ga zoa yödz queë' Dios ban, le nazi' lei Jerusalén qui yehua' yubá, ga na' nacu'è gbaz la'y guixz yu queë' Dios. ²³Rbíga'li' gal-la' ga ni' nudubgac lahuë' Dios zxi'nczë', nup na' nayujgac lagac lu guich ni' yehua' yubá, lenca' ga zoë' Dios Nu rbequi xbey yúgu'të bunách, len ga na' nacuá' bö' glacczë' bönni' tsahui', Dios bunë' lequë' dxi'a.

²⁴Rbíga'li' ca' ga zoë' Jesús, Nu ben tsutsu didza' cub na' rucá'n tsahui', lenca' ga nagu'è rön queë' Jesús le run ga runít lahuë' rë'u Dios, rön na' run le nacr dxi'a ca le ben xchönë' Abel, le ben ga nu gchuguë' qui Dios.

²⁵Qui lë ni na', gul-gún chi'i cuinli' cui tá'baga'li' Nu na' rui' didza'. Cutu ca' gululá nup ni' guladá'baga' nu na' bulídz lequë' luyú ni. Nazxgar rë'u, cutu ca' ularu' chqui' tá'baga'ru'

Nu na' rulídz rë'u, zoë' yehua' yubá.

²⁶Dza ni' gzxiz luyú ni le byön chi'è Dios, san na'a chgzxi' lu në'è, gnë':

"Yetú lzuz, len clëgz luyú uxizia', san luzxbá ca' uxizia'." ²⁷Cati' ni' rnë':

"Yetú lzuz", lë ni rulu'í rë'u ral-la' gdua le gac la'zxíz, lë na' rë' yödzlyú ni, ati' lugá'n le cugác la'zxíz, lë na' rë' yehua' yubá. ²⁸Qui lë ni na', le ral-la' gdél-li'ru' tu latj ga gna bë'ru', le cugzxíz, guiëru'-në' Dios: "Xclenu'", ati' lu yöl-la' ba'a ladxi' len lu yöl-la' radxi Lë' tsej ládxi'ru' Lë' ca na' rdzag ladxë'è Lë', ²⁹le naquë' Dios queëru' ca tu gui' rusnít le cunác gdu dxi'a.

Le ral-la' gunru' le rdzag ladxë'è Dios

13 Ral-la' gdxí'iteczli' lza'li' tuli' yetuli'. ²Gul-tsajnéy ral-la' uzoali' lidkli' nu gdxin ga zoali'. Cati' glun cni la'gac bunách, gulucu'è lidxquë' gbaz la'y queë' Dios, zal-la' cutu gláquibe'inë' nacquë' gbaz la'y.

³Gul-tsajnéy nup nadzungac lidx guia tsca nunli' tsaxón lequë', nadzunli' ca' lidx guia. Gul-güi' ládxi'li' bönni' ta'bía ládxi'gac lequë' bunách, tsca lbi'ili' rzaca' rguí'lenli' tsaxón lequë'.

⁴Ral-la' gunli' ba la'n yöl-la' nutság na', ati' lu yöl-la' ba'a ladxi' queë' ral-la' sóalenë'-nu ngul queë' bönni', le gchuguë' Dios quegac nup tun le cunác len nup ta'guítsj zxba qui yöl-la' nutság na'.

⁵Cutu bi uhuídi'li', san gul-dzág ládxi'li' tsca le dë queëli' na'a, le chgnë' Dios: "Gatga uca'na' li', len cutu ubj ladx'a li'." ⁶Cni nac, huac gnaru' gdu ládxi'ru' lë na' rna:

Xanru' naquë' Nu raclen neda'.

Cutur gádxida' bi gun quia' bunách.

⁷Gul-tsajnéy yugu' bönni' tu'yúë' lbi'ili', nup na' tu'sédi lbi'ili' xtidzë'ë Dios. Gul-yú ca nadél-li'que', len gul-gún ca tunë' lu yöl-la' rejle' quequë' Dios.

⁸Tuz ca naquë' Jesucristo, nij, len na'a, len tsalzú. ⁹Cutu güi'li' latj gchë'gac lbi'ili' ga yubl yugu' zxba gza'a len zxba nadzá'. Nac dxi'a gunli' tsutsu icj ládxi'dau'li' ca nac le ruzá' ladxë'ë queëli' Dios, len clëg ca nacgac zxba qui le ri'j ráguru', lë na' cutu luzí' xbey nup tui' ládxi'gac leygac.

¹⁰Zoa queëru' tu bcugu la'y, le cutu luzí' xbey nup tun dxin qui didza' rucá'n tsahui' bla' zi'al.

¹¹Bxuz blau qui yu'u la'y na' glu'ë xchöncba' böa' bëdx lu latj nactër la'y ni'a qui dul-la', san guluzégui'ë bëla' ca'z quecba' ga nac ni'l ra' yöd. ¹²Lëzca' cni gzxaca' gdi'ë Jesús ni'l ra' yöd quië bunë' bunách dxi'a len rön queëczë'. ¹³Tsajta'aru'-në' Jesús, zal-la' la'bíj rë'u lu yöd bunách, len si'ru' tsaxón len Lë' lë na' gululídz ditj Lë' bunách. ¹⁴Cutu zoa queëru' yödzyú ni tu yöd zoa tsaz, san rguiljru' lë na' zi'a za'. ¹⁵Qui lë ni na', ral-la' cú'teczru'-në' Dios yöl-la' ba, ugunru' dxin lë' Jesucristo. Yöl-la' ba na' nac ca tu le rgu'ru' lahuë' Dios. Ru'a cuinru' guiëru'-në' Dios xclenu' ni'a qui le naquë'. ¹⁶Cutu gal ládxi'li' gunli' le nac dxi'a len gácleni' lza'li' tuli' yetuli', le nac lë ni ca tu le rgu'ru' lahuë' Dios le rdzag ladxë'ë Lë'.

¹⁷Gul-gún ca rna xtídza'que' bóchi'ru' tu'yúë' lbi'ili', len gul-güí' latj la'ná bé'inë' lbi'ili', le tun chi'ë icj ládxi'dau'li', ca tunquë' bönni' ral-la' la'guíxjö'ë lahuë' Dios le

nunquë'. Gul-gún cni quië lunë' dxin na' lu yöl-la' rudziji quequë' len clëg lu yöl-la' rsëbi ladxí' quequë', le cutu ca' uzi'li' xbey dxin na' lunë' lu yöl-la' rsëbi ladxí' quequë'.

¹⁸Gul-lidzë' Dios, gnábili'-në' gáclenë' netu', le runtu' löz soa dxi icj ládxi'dau'tu', cutu uxós netu', len rui' ládxi'tu' gúntecztu' le nac dxi'a. ¹⁹Le nacr blau, ráta'yua' lauli' gnábili'-në' Dios ugu'ë neda' tu nöz udxina' queëli' bayónr.

**Dios uzá' ladxë'ë queëru'
le gaclen rë'u**

²⁰Na'a, rnábitu'-në' Dios, Nu run ga rac dxi'a queëru' len Nu buspán Xanru' Jesucristo lu yöl-la' gut, Nu na' nac Bönni' Blau Uyú Bö'cu' Zxila', le bulaljë' rön queë' le run tsutsu didza' rucá'n tsahui', le zoa tsaz, ²¹rnábitu'-në' gunë' ga gacli' gdu, quië gac gunli' yúgu'të dxin dxi'a, len gunli' ca rë'nnë' Lë', ati' gunë' queëli' le rdzag ladxë'ë Lë', le náquili' queë' Jesucristo. Queë' Cristo gactecz yöl-la' ba. Ca' gac.

²²Ráta'yua' lauli', böchi' lza'adau', güi' ládxi'li' didza' ni ruzejni' lbi'ili', le nac láti'dau'z lë ni ruzuja' queëli' lu guich. ²³Ral-la' gnózili' chburujbi' lidx guía bi'i Timoteo, bi'i bóchi'ru'dau', ati' chqui' gdxintëbi' quia' ni, gunbi' neda' tsaxón duyutu' lbi'ili'.

²⁴Gul-gáp Dios bóchi'ru' tu'yúë' lbi'ili', lenca' yúgu'të bunách nubijë' quizi queë' Dios. Tu'gáp lbi'ili' Dios bunách ta'yejlë' Cristo nacua' luyú Italia.

²⁵Dios uzá' ladxë'ë queëli' yúgu'tëli'. Ca' gac.